

BARNMATERIAL

Försörjning och klimaträttvisa

act
Svenska kyrkan

OM MATERIALET

Det här är ett barnmaterial utifrån ett av Act Svenska kyrkans fem fokusområden. Inom varje fokusområde finns även material för gudstjänst och andakt samt workshopmaterial som kan användas tillsammans med den digitala kunskapsportalen Actum. Du kan hitta alla material på svenskakyrkan.se/act/actum

Texterna och övningarna nedan är framtagna för barn i åldern 6–9 år. Du som ledare känner din grupp bäst. Känn dig därför fri att anpassa materialet efter gruppens behov. Det går bra att använda materialet som helhet eller plocka utvalda delar.

Act Svenska kyrkan arbetar inom fem fokusområden. Inom varje fokusområde finns många olika insatser som Act Svenska kyrkan stödjer, sammanlagt över

300 projekt i ett 40-tal länder. Det är människorna som arbetar för Act Svenska kyrkans lokala partner, så kallade changemakers, som med rätt stöd kan skapa långsiktig förändring i sina samhällen.

FÖRSÖRJNING OCH KLIMATRÄTTVISA

Act Svenska kyrkan värnar skapelsen och försvarar alla människors rätt till ett värdigt liv. Grundläggande trygghet, jämställdhet och klimaträttvisa är en förutsättning för en hållbar värld. När människor kan arbeta och klara sig på sin inkomst skapas självförtroende och framtidstro.

Läs mer om fokusområdet på svenskakyrkan.se/act/forsorjning-och-klimatrattvisa

Försörjning och klimaträttvisa

Jämställdhet och hälsa

Fred och demokrati

Tro och lärande

Katastrofinsatser

Foto: Magnus Aronson/Ikon

TILL LEDAREN

I det här materialet får en barngrupp möjlighet att reflektera kring klimatet, maten vi äter och hur våra liv påverkar människor på andra sidan jorden.

INLEDNING

Läs upp eller återberätta texten nedan för gruppen.

Vi bor alla på en och samma planet – planeten Jorden. Vi har bara en planet och oavsett var i världen vi lever så måste vi tillsammans vara rädda om den så att alla människor kan leva och bo här. Act Svenska kyrkan arbetar för att alla människor ska känna sig trygga och kunna klara sig själva och ha möjlighet att leva ett bra liv.

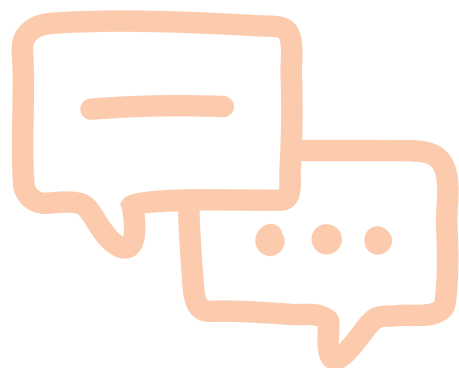
Att få äta sig mätt och ha tillgång till rent vatten kan kännas som en självklarhet för oss men så är det inte för många människor. I flera länder där Act Svenska kyrkan arbetar tvingas miljoner människor, både barn och vuxna, att gå och lägga sig hungriga. Många riskerar också att bli sjuka eftersom de måste dricka vatten som är smutsigt. Det vill Act Svenska kyrkan ändra på!

För att böndernas grödor ska växa på åkrarna behövs lagom med vatten, sol och värme. Då kan vi skörda och det kan bli mat på bordet. Klimatet

på vår jord förändras och det blir varmare. Det gör att isarna på Nordpolen och Sydpolen smälter. Det skapar många problem, inte bara för pingviner och isbjörnar utan också för människor som måste flytta. När isarna smälter och det regnar mer än det brukar så blir det stora översvämningar i vissa länder och extrem torka i andra. Då kan man inte längre odla mat som man brukade och då kommer många människor att få gå hungriga.

Mycket av det vi människor gör leder till farliga utsläpp. Vi kör t ex bil, flyger, köper mycket nya kläder och äter mycket kött. I Sverige har vi mycket mer utsläpp än i många andra länder vilket gör att jorden blir varmare. Det kan vi ändra på genom att leva på ett annat sätt.

Act Svenska kyrkans arbete handlar bland annat om att arbeta för att människor inte ska leva i fattigdom. När barn får gå i skolan, äta sig mätta och dricka rent vatten så blir deras liv bättre.

BERÄTTELSE

Min favoritmat är... (SÄG DIN FAVORITMAT). Vad är den godaste maten ni vet?
(LÅT BARNEN I GRUPPEN SVARA)

Samma fråga ställdes till några barn som bor i en by i landet Etiopien i Afrika. Så här svarade de om vilken favoritmat de har:

"Min favoritmat säger kluck-kluck varje morgon... och har två ben." Vad kan det vara för något?
(LÅT BARNEN I GRUPPEN GISSA).

Rätt svar var höna!

"Min favoritmat är rund och har massa prickar på sig." Någon som kan gissa?
(LÅT BARNEN I GRUPPEN GISSA)

Det var en särskild etiopisk... pannkaka!

"Maten jag gillar låter varje morgon och har två ögon och fyra ben." Gissningar?
(LÅT BARNEN I GRUPPEN GISSA)

Lamm var rätt svar!

"Jag gillar mat som är rund och har frön." Sista chansen att gissa. Vad kan det vara?
(LÅT BARNEN I GRUPPEN GISSA)

Apelsin skulle det vara! Och så var det ett femte barn som visst älskade papaya, men som glömde att ge någon ledtråd som vi kunde gissa på. Tänk så mycket god mat det finns.

Byn där de här barnen bor ligger ute på landet i nordöstra Etiopien. Deras by är en vacker plats. Men det fanns en tid då de som bodde där inte hade tillräckligt med mat. Det var en svår torka, utan något regn och den heta solen förstörde skörden och förvandlade åkrarna till en öken. Ingenting kunde växa där. Och det betydde att det inte heller fanns någonting att äta och inga pengar att köpa mat för. Det var en hemsk tid för alla i byn. Därför gick människorna i byn samman för att förändra saker och ting så att samma sak inte skulle kunna hända igen. För ingen ska behöva vara hungrig.

Fortsättning på nästa sida →

Så här gick det till: (ILLUSTRERA GÄRNA MED BILDER ELLER GENOM ATT RITA)

1. Det började med en get. Eller snarare två getter...
2. De här getterna gavs som ett lån till kvinnor som bildade en spargrupp. Medlemmarna i spargruppen började spara pengar tillsammans och hjälpas åt mer. En av kvinnorna i spargruppen hette Bizunesh.
3. Bizunesh tog väl hand om sina getter. Getterna fick killingar, som växte upp till vuxna getter, som sedan fick egna killingar. Det blev fler getter och ännu fler getter och en massa getter!
4. Snart kunde Bizunesh ge några getter till en annan kvinna i byn. Dessutom kunde hon sälja några andra getter så att hon fick pengar.
5. För pengarna köpte hon en kalv, som hon sedan gav mycket mat så att den växte och blev stor innan hon sålde den på marknaden. Då fick hon ännu mer pengar.
6. För de pengarna kunde hon köpa en ox som hjälpte henne och hennes man på åkern. Med oxen till hjälp fick de en större skörd än någonsin.
7. Den goda skörden betydde att de kunde ge sina barn bra mat och att barnen kunde få gå i skolan i stället för att hjälpa till med jordbruket. Det som blev över av skörden såldes med vinst på marknaden.
8. Vinsten använde Bizunesh för att bygga ett hus och betala sina döttrars skolgång. Så att de kunde få utbildning, som hon själv inte fick när hon var en ung flicka.

Det har hänt mycket i den lilla byn i nordöstra Etiopien. Bizunesh och hennes man odlar på nya sätt med särskilda grödor som tål torka. De planterar nya sorters grönsaker som går att sälja på marknaden. Numera finns det vattenpumpar, diken och ledningar som leder vatten från bergen ner till slättlandet där byn ligger. Det gör att jorden där blir näringsrik och dalen grönskar, även om det inte regnar på länge.

Idag vågar människorna i byn tro på framtiden igen. De vet att de kan åstadkomma fantastiska saker tack vare sin kunskap, styrka, beslutsamhet och den kärlek som de har för varandra. Barnen kan få äta sin favoritmat och somna mätta på kvällarna. De får se fram mot att få gå till skolan nästa dag. När barnen äter ordentligt orkar de koncentrera sig i skolan och lära sig nya saker. Framförallt orkar de leka, busa och ha roligt tillsammans.

Byn där Bizunesh och barnen bor är bara en liten by i ett stort land. Föreställ dig om vi kunde multiplicera det som hänt i byn med 100, 1000, 10 000 eller 100 000 byar och ge dem alla samma möjligheter som människorna i byn har fått. Act Svenska kyrkan stödjer byar i Etiopien och på andra platser i världen. Med de pengar som samlas in till Act Svenska kyrkan kan man hjälpa människor att ta sig ur hunger och fattigdom. Tillsammans kan vi utrota hungern!

SAMTALSFRÅGOR TILL BERÄTTELSEN:

- Vad kan vi göra för att ingen ska behöva vara hungrig?
- Varför är det viktigt att hjälpas åt och dela med sig?
- Vad kan hända om man inte får äta tillräckligt mycket varje dag?
- Varför är det så viktigt att få gå i skolan?
- Klimatförändringarna har lett till fler torkperioder. Vad kan vi göra för att stoppa klimatförändringarna?
- Hur tror ni att det skulle vara att växa upp i ett fattigt samhälle där många svälter och inte får gå i skolan?
- Vad gör ni när ni ser och hör om orättvisor runtomkring er?
- Har ni kämpat för något som varit viktigt för er någon gång?

AKTIVITETER

VAR KOMMER DIN DAG IFRÅN?

Syftet med övningen är att tillsammans fundera över hur vi hör ihop med hela världen i vår vardag, hur beroende vi är av varandra och hur det påverkar världen. Den kan även ge insikt om hur resurser är orättvist fördelade i världen.

Börja med att visa en världskarta. Uppmana sedan gruppen att tänka för sig själva vilka länder de har varit i kontakt med idag genom att ställa frågorna nedan.

- Tänk på vad du åt till frukost eller lunch. Var kom maten ifrån?
- Titta på dina kläder. Var tror du de kommer ifrån?
- Var kommer musiken du lyssnar på ifrån?
- Titta runt i rummet du befinner dig i. Var tror du möblerna kommer ifrån?

Markera på kartan vilka länder som är aktuella utifrån svaren du får. Ibland är det inte så lätt att veta var saker kommer ifrån, men det är tillåtet att gissa.

- Prata om hur kartan blev. Har vissa länder fler markeringar än andra? Får vi olika typer av saker från olika länder/kontinenter? Varför är det så och vad kan det få för följder? Hur många av markeringarna hamnade i Sverige?
- Om du bara skulle äta mat som kom från Sverige eller använda kläder som kom från Sverige eller lyssna på musik som bara kom från Sverige – vad skulle bli kvar då?
- Den mat vi inte producerar i Sverige måste fraktas långa vägar med flyg, bil eller båt. Till det krävs bränsle som leder till utsläpp som inte är bra för miljön. Fundera över om det är något som vi i Sverige kan göra för att det ska bli bättre för miljön?

AKTIVITET

PLANTERA FRÖN MED OLIKA FÖRUTSÄTTNINGAR

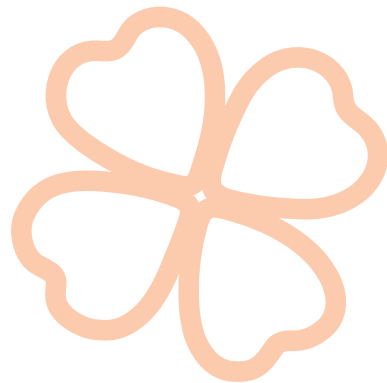
Låt barnen vara med och så fröer. Se hur beroende växterna är av att få lagom mycket vatten, ljus och värme för att kunna växa och bli fina.

ALTERNATIV 1

- Odlar en snabbväxande gröda som t ex smörgåskrasse.
- Dela upp odlingen så att några av fröna sås i växthus som ger värme (växthusen kan bestå av avsågade PET-flaskor eller plastpåsar med lufthål i) och några sås utan växthus.
- Några av fröna får vatten och några av fröna får inget vatten
- Några av fröna placeras ljust, nära fönster eller en växtlampa och några av fröna placeras i mörker.
- Jämför de olika odlingarna om en vecka och diskutera hur vatten, ljus och värme gör skillnad för frönas möjlighet att gro och växa.
- Koppla det till Act Svenska kyrkans arbete med försörjning och klimaträttvisa.

ALTERNATIV 2

Så olika sorters fröer. Driv upp fröerna och sälj sedan skörden på ett kyrkkaffe eller vid någon annan aktivitet i församlingen. Låt pengarna från försäljningen få till Act Svenska kyrkans arbete.

BIBELORD

Johannesevangeliet 6:5–13 *Mat åt fem tusen*

Första Moseboken 2:15 *Människan i Edens trädgård*

Samtala med gruppen om texten. Inspirerar det dem att vilja göra skillnad i världen? Hur och varför? Finns det andra berättelser som inspirerar till goda handlingar?

BÖN

Gud, tack för att vi får mat och att vi kan äta oss mätta.
Nu ber vi för alla på jorden som får för lite, att de ska få vad de behöver.
Hjälp oss att göra vad vi kan för att dela det vi har med andra.
Välsigna vår mat och alla som gjort den.
Amen.

SÅNG

PSALM 608 VI SÄTTER OSS I RINGEN

Vi sätter oss i ringen och tar varann i hand
Vi är en massa syskon som tycker om varann

För Gud är allas pappa och jorden är vårt bo
Och vi vill vara vänner med alla, må ni tro

Tack gode Gud för jorden och alla människor
Gör en familj av alla, en enda jätttestor

PSALM 21 MÅNE OCH SOL

Måne och sol, vatten och vind och
blommor och barn skapade Gud.
Himmel och jord, allting är hans.
Herren vår Gud vill vi tacka
Herre, vi tackar dig. Herre, vi prisar dig.
Herre, vi sjunger ditt heliga namn

Jesus, Guds Son, levde och dog
för alla, för oss, lever idag
Ja, han är här, ja, han är här
Herre vi tackar dig, herre vi prisar dig
Herre, vi sjunger ditt heliga namn

Anden, vår tröst, levande varm och
helig och stark, talar om Gud
Stöder och bär dag efter dag
Herre vi tackar dig, herre vi prisar dig
Herre, vi sjunger ditt heliga namn

Foto: Julia Loersch/Act for Peace